

HINDUIZEM

KAZALO

i.	UVOD	str. 3
i.	1. 0 NASTANEK HINDUIZMA	str. 3
i.	2. 0 BRAHMAN (bog, ki je ustvaril vse)	str. 3
i.	3. 0 ATMAN	str. 3
i.	4. 0 ŠTEVILNI BOGOVI	str. 4
i.	4. 1 VIŠNU (bog ohranjevalec)	str. 4
i.	4. 2 ŠIVA (bog uničenja)	str. 4
i.	4. 3 PARATI, DURGA, KALI	str. 5
i.	5. 0 POLOŽAJ V DRUŽBI	str. 5
i.	6. 0 TEMPLJI IN MOLITVE	str. 5
i.	7. 0 REKA GANGES	str. 5
i.	8. 0 PRAZNIKI	str. 6
i.	9. 0 SVETE KNJIGE	str. 6
i.	ZAKLJUČEK	str. 6
i.	VIRI	str. 7

KAZALO SLIK

i.	Slika 1: Brahman	str. 3
i.	Slika 2: Bog Višnu	str. 4
i.	Slika 3: Bog Višnu2	str. 4
i.	Slika 4: Bog Šiva	str. 5
i.	Slika 5: Tempelj	str. 5

UVOD

Hinduizem je najstarejša religija, ki izvira vsaj iz leta 2000 pr. n. š. Nastal in širil se je v glavnem v Indiji. Danes je na svetu nad 500 milijonov hindujcev.

1.0 NASTANEK HINDUIZMA

Nastanek hinduizma se povezuje s starodavno kulturo, ki je cvetela v dolini Inda med 3500 in 1500 pr. n. š. Končala se je približno v času, ko je v Indijo vdrlo nomadsko pleme, imenovano Arijci. Razvil se je iz verovanja obeh teh ljudstev. Vse kar vemo o Arijcih izvira iz zbirke himen, ki se imenujejo Vede. Kar nam je znano o veri ljudstva iz doline Inda, izvira iz najdb v mestih Harappa in Mohendžo-Daro.

Hinduizem je zelo raznolika religija, razvijala se je dolgo časa in nima enega samega utemeljitelja. Prav tako se zdi, da se različne vrste hinduizma toliko ločijo druga od druge, kot da so nekaj čisto drugega. Za mnoge hindujce pa je pod vso to raznolikostjo ena sama nespremenljiva resničnost. Imenuje se brahman.

Slika 1: Brahman

2.0 BRAHMAN (bog, ki je ustvaril vse)

Brahman je popolna, nespremenljiva, končna resničnost, ki po verovanju hindujcev obstaja nad pojavi navadnega sveta. V njem vidijo v Boga, drugi brezosebno moč, ki se je ne da opisati.

3.0 ATMAN

Hinduizem uči, da ima vsak človek dušo, ki se imenuje atman. Mnogi hindujci imajo atman (svoje notranje bistvo) za del brahmana. Za nekatere atman ni del brahmana, atman in brahman sta istovetna - sta eno in isto.

4.0 ŠTEVILNI BOGOVI

Hinduizem pozna več tisoč bogov. Hindujci verujejo, da se v vseh izraža brahman. Vendar

je za mnogo hindujcev samo čaščenje bogov bolj pomembno kot težko razumljiva misel o brahmanu. Ključni položaj zavzemajo boginje, vendar ne le kot žene bogov, temveč zaradi lastne veljave. Pogosto jih imajo za ustvarjalno moč in energijo.

Glavna hindujska bogova sta Višnu in Šiva; sta dva od treh bogov, ki naj bi bili odgovorni za ustvarjanje, ohranjanje in uničevanje sveta. Ta krog sprememb naj bi se ponavljal v neskončnost. Višnu ohranja, Šiva uničuje, znan pa je tudi kot osvoboditelj, saj omogoča ponovno ustvarjanje. Brahma je stvaritelj in najmanj pomemben od teh treh bogov (ne smemo ga zamenjati z brahmanom).

4.1 VIŠNU (bog ohranjevalec)

Višnu ima deset utelešenj ali avatarjev. To je deset oblik, v katerih se pojavlja na Zemlji posebno takrat, kadar grozi nesreča. Najpomembnejša avatarja sta sedmi in osmi, t.j. Rama in Krišna, ki sta bogova, pomembna zaradi lastne veljave. Deseti in zadnji avatar, Kalki, se še ni najvil. Pravijo, da se bo Višnu pojavil v tej obliki ob koncu naše dobe, da bi uničil zlo in obnovil red. Hindujski gledajo na utemeljitelje drugih ver kot na Višnujeva utelešenja, kar naj bi bili Buda, Jezus in Mohamed.

Višnu živi v nebeškem raju z ženo Lakšmi, boginjo bogatsva in sreče. Predstavljajo ga tudi kot vodno božanstvo, ki plava na vesoljskem pravodovju, zleknjen na velikanski kači, svet pa izhaja kot lotos iz njegovega popka.

4.2 ŠIVA (bog uničenja)

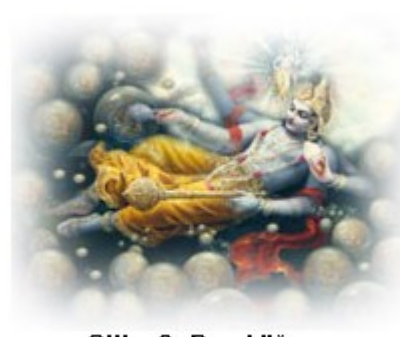
Šiva, uničevalec in osvoboditelj, je pogosto upodobljen v

Slika 2: Bog Višnu

Slika 4: Bog Šiva

kipih kot bog plesa. Šiva združuje moške in ženske lastnosti. Predstavljajo ga sedečega na tigrovi koži v visokih gorah med skalami in ledeniki. V rokah drži trirog, okrog vratu pa ima ogrlico iz človeških lobanj. Iz njegovih dolgih las izvira Ganges. Šiva je samotar, zato so si ga sadhuji in jogiji izbrali za zavetnika.

Slika 3: Bog Višnu

4.3 PARVATI, DURGA, KALI

Te tri boginje se povezujejo s Šivo. Parvati je lepa in nežna žena, ki dopolnjuje sočutni del Šivove narave. Durga in še posebno Kali sta divji in mogočni: dopolnjujeta Šivovo bolj uničevalno stran narave. Nedostopna Durga pobija demone z mečem, Kali pa je znana kot uničevalka zla.

5.0 POLOŽAJ V DRUŽBI

Svete knjige poznajo štiri družbene skupine (brahmani, kšatriji, vajšiji, šudni). Prva skupina so duhovniki in učitelji; druga skupina so vladarji in vojaki; tretja skupina so trgovci in podjetniki; četrta skupina pa so delavci in sužnji. Vsaka skupina ima svoja pravila vedenja. V preteklosti je bilo nekaj nejasnosti med verskim in političnim pojmovanjem sistema kast. Sistem je delil ljudi na tisoče različnih skupin; nekatere od njih so bile zapostavljene. To je zdaj v Indiji nezakonito.

6.0 TEMPLJI IN MOLITVE

Čeprav je v Indiji mnogo templjev, jih hindujci obiskujejo le ob praznikih in slavnostih, drugače se udeležujejo obredov le po lastni želji. Za hindujce, ki živijo v zahodnih državah, so

templji postali pomembnejši, saj se tam sestajajo in skupaj molijo. Darujejo jim cvetje, dišeče kadilo pa tudi hrano.

Molitev poteka v glavnem doma in združuje vso družino. Središče čaščenja je oltar. Vsak posameznik se sam odloča, kateri bog ali boginja je zanj pomemben, to pa je odvisno od kraja odraščanja in družinskega okolja pa tudi od osebne izbire. Na oltarju so predmeti, ki ustrezajo petim čutom: vidu, sluhu, vonju, okusu in tipu. Z njihovo pomočjo naj bi se vernik popolnoma predal molitvi.

7.0 REKA GANGES

Ganges je sveta reka kot še mnogo drugih rek v Indiji. Po upepelitvi trupla pogosto raztresejo pepel po reki, ki je tudi pomemben romarski kraj.

8.0 PRAZNIKI

Hindujci novembra praznujejo novo leto in praznik luči – Divali. Ob tej priložnosti po rekah spuščajo plavajoče sveče in v svoje domove s prižiganjem sveč vnesejo svetlobo, ki pomeni znanje in modrost.

Vsakoletno praznovanje Dasehra obuja spomin na Ramovo zmago nad Ravano. V plesih in igrah pripovedujejo o pomembnih trenutkih iz življenja Rame in Site.

Ob pomladanskem praznovanju Holiju slavijo Krišnovе norčije, ki jih je zbijal s kravjimi pastiricami. Prirejajo sprevede, prižigajo kresove, posipajo se z barvastim praškom in drug drugega polivajo z vodo.

9.0 SVETE KNJIGE

Vse knjige so pisane v sanskrtu, jeziku starodavne Indije. Ker je od tedaj preteklo že veliko časa, nihče ne ve natančno, kdaj so nastale. Vse pa so bile napisane pr. n. š.; pisanje nekaterih je trajalo več stoletij. Preden so bile Vede zapisane, so se stoletja širile z ustnim izročilom. Najstarejša in najsvetejša Veda je Rigveda, ki vsebuje več kot tisoč slavospevov. Upanišade sestojijo iz filozofskih naukov o brahmanu in boju za dosego mokše. Dogodivščine Rame in Site so opisane v Ramajani, to pomeni v zgodbi Ramovega življenja. Mahabharata z več kot 100 000 verzi je verjetno najdaljša pesnitev na svetu. Pripoveduje zgodbo o dveh vojskujočih se vladarskih družinah. Najbolj znan in priljubljen del te epske pesnitve je Bhagavadgita.

ZAKLJUČEK

Pomembna poteza hinduizma je ljubezen do vseh živih bitij. Verjamejo da so vsa izšla iz Brahme; vesolje, žival, človek, rastline, tudi kamen – vse sestavlja celoto. Pobožni hindujci so pogosto vegetarijanci. Krava in vrana sta sveti živali in ju ne sme ubiti nihče.